

Yttrande över - Dialogversion - Rumslig strategi för Östergötland

Linköpings kommun har fått möjlighet att yttra sig över Region Östergötlands dialogversion av rumslig strategi för Östergötland. Den rumsliga strategin ska bli en del av Utvecklingsstrategin för Östergötland och precisera den rumsliga inriktningen genom att ge en fördjupad bild av hur Östergötland fungerar och bör knytas samman. Kommunens synpunkter handlar i huvudsak om behov av förtydliganden och kompletteringar. Detta behov återkommer – på olika sätt och i olika grad – genom hela förslaget.

Övergripande synpunkter

Linköpings kommun välkomnar att de rumsliga aspekterna - utan att för den skull utgöra regional fysisk planering i termer av en regionplan - får ökat utrymme i den regionala utvecklingsstrategin (RUS). En rumslig strategi fyller en viktig funktion i arbetet med att skapa förutsättningar för en god samhällsplanering i Östergötland. Inte minst som brygga mellan Utvecklingsstrategin för Östergötland och de kommunala översiktsplanerna. Ett geografiskt helhetsperspektiv bidrar till en bättre förståelse för ingående orters samspel och funktioner samt till att klargöra regionens inneboende potential.

Linköpings kommun uppfattar det presenterade dialogformatet som föredömligt kort, välstrukturerat och i huvudsak väl formulerat. Sett till innehåll är strategin - trots den kondenserade formen - också tämligen välfylld. Den metodologiska ansatsen – d.v.s. att beskriva olika skalnivåer, nuläge och tänkt förflyttning fram till 2040 - tjänar sitt syfte väl. Sammantaget underlättar såväl format som ansats möjligheterna till överblick.

Relation till den Regionala utvecklingsstrategin

Utvecklingsstrategin har som övergripande mål att skapa goda livsvillkor i Östergötland. Detta mål har i sin tur brutits ned i tre delmål och sex prioriterade områden. Den rumsliga strategin har i huvudsak sin grund i det sjätte prioriterade området "Knyt samman Östergötland och ta tillvara det goda läget". Linköpings kommun ser tydliga kopplingar även till det fjärde prioriterade området som handlar om att "Skapa attraktiva livsmiljöer". Området bedöms som särskilt viktigt i relation till de delar som berör närgeografin.

Knyt samman Östergötland och ta till vara det goda läget

Linköpings kommun instämmer i att det är viktigt att knyta ihop länet och ta tillvara regionens inneboende potential.

Linköpings kommun välkomnar också att regionen tydliggör vikten av att Östergötland bygger sina kopplingar med omlandet utifrån egen styrka samt att Linköping och Norrköping - genom knyts samman än mer - ska stärkas som storregionala nodstäder. Över tid har utbytet mellan städerna ökat. 2021 klassades också regionens två lokala arbetsmarknadsregioner som en gemensam. Utvecklingen har pågått successivt under många år och vittnar om ökad funktionalitet. Det är viktigt att utvecklingen fortgår - integrering bidrar till ökad robusthet i konjunktursvängningar, ökar förutsättningarna för matchning (kompetens), specialisering och skalfördelar etc.

Linköpings kommun är också mycket positiv till att Östergötland tydligt sätts i sitt geografiska sammanhang - centralt i det starka och strategiska kommunikationsstråket som löper från Stockholmsregionen genom Östergötland vidare mot sydväst och så småningom ned till den europeiska kontinenten. På kontinenten finns Sveriges största handelsutbyte och här sker stora infrastrukturella satsningar, där inte minst förbindelsen Fehmarn-Bält är av betydelse.

Byggandet av Ostlänken är avgörande för att potentialen i närheten till Stockholm ska kunna realiseras. Att regionen i första hand ska verka för en utökad arbets- och studiemarknad i relation till Stockholm är en riktig och viktig prioritering. I sammanhanget är det emellertid viktigt att tydliggöra att detta ska ske utifrån egen kraft och potential.

Storregionalt prioriteras i andra hand kopplingar till övriga storstadsregioner och till några storregionala nodstäder. I relation till nodstäderna i Östra Mellansverige är närliggande viktigt. Det är rimligt att det redan finns en tydlig koppling - alternativt beslutade investeringar som ökar förutsättningarna - för att potentialen i ett 2040-perspektiv ska kunna förstås. Om inte blir logiken haltande.

Mot denna bakgrund blir prioriteringen kring vilka noder Östergötland ska stärka kopplingarna till delvis knepig. Linköpings kommun efterfrågar en tydligare motivering till valda storregionala noder på s. 12 såväl som en beskrivning över vad denna prioritering i praktiken betyder. Det finns idag tydliga kopplingar - sett till bl.a. bruttoflyttning och pendling - mellan Linköping och Norrköping och storstadsregionerna samt några av nodstäderna i närliggande län. Detta visar tydligt att storlek, närhet och tillgänglighet driver utbyte och rörlighet. I relation till både Eskilstuna och Västerås är utbytet litet.

I texten återkommer formuleringar kring önskad storregional integrering. Detta är ett i sammanhanget olyckligt begrepp som riskerar att leda tankarna fel. Det handlar inte om att fusioneras i vanlig mening utan om att utöka och vidga arbets- och studiemarknaderna, d.v.s. regionförstoring, där alla bidrar och utvecklas utifrån egen styrka och särart. Kopplingar inom Östra Mellansverige ser naturligt olika ut. Det som förenar är närheten till Stockholm.

Kartor - storregional nivå

- Kartorna är inkonsekventa sett till redovisade transportslag. Hamn finns med men inte flyg. Både är på olika sätt centrala för den

internationella tillgängligheten. Regionen rekommenderas att ta med båda eller inga samt motivera valet.

- Logiken i kartorna är inte självklar. I 2040 bilden finns t.ex. en sträckning till Oslo. I texten sägs att utbyggnaden är osäker och att potentialen för Östergötland inte bedömts. Grund för att inkludera sträckningen i kartan framgår således inte. Utbyggnaden av stambanan söderut till Jönköping och vidare mot Göteborg väntas ske först efter 2040. Hela potentialen redovisas därför inte. Kommunen uppfattar att strategin skulle vinna på att logiken blir tydligare. Förslagsvis utmålas potentialen i den storregionala kartbilden 2040 utifrån ambitionen att exploatera nyttor med beslutade investeringar som grund.
- Mot bakgrund av ovanstående föreslår Linköpings kommun att regionen också - istället för att blanda logik - tar fram en kompletterande bild med en längre utblick. I denna kan potentialen kring i dagsläget inte beslutade - men för länet viktiga - utbyggnader tydliggöras och omsättas i en målbild.
- Genom att renodla logiken i kartorna blir möjligheterna till en mer framåtsyftande och visionär ansats också påtagligt större. Ett sådant förfarande ger bättre möjligheter att balansera skrivningarna kring viktiga samband i norr och söder. I föreliggande version är sambanden söderut - motiverade av osäkerheten kring nya stambanor fram till 2040 - nedtonade. Fokus ligger på Stockholm och Östra Mellansverige. I förlängningen behöver perspektiven breddas. Utöver de nya förutsättningar som en driftsatt Ostlänk ger behöver framtidsutsikterna i den större geografiska helheten bättre illustreras.

Kartor - regional nivå

- Skillnaderna mellan nuläge och 2040 behöver i delar förtydligas. Vad förklarar t.ex. ifyllnaden av mellanrummet mellan Linköping, Motala och Mjölby fram till 2040 (s. 17 och s. 18). Förklaras inte detta bättre finns en uppenbar risk för olika tolkningar.
- Motsvarande gäller för influensområdena kring Ödeshög, Kisa och Valdemarsvik. I 2040-bilden är området snävare medan noden i sig framstår som starkare. Detta behöver förklaras.

Närgeografi

- Den närgeografiska nivån överlappar nivån som kommunerna ansvarar för genom översiktsplanering. I det kommande arbetet blir det viktigt att närmare tydliggöra gränsdragningen till kommunernas planmonopol.
- Linköpings kommun noterar att Ulrika saknas som nod i ortstrukturen. Detta är olyckligt och bör ändras.

Genomförande och uppföljning

Under rubriken genomförande framkommer att rollfördelningen mellan kommun och region - samt hur rumslig strategi ska användas - ska tydliggöras i en överenskommelse. Det framgår inte vad detta i praktiken innebär. Från kommunens sida vill vi framhålla att en överenskommelse behöver definieras och diskuteras fram gemensamt.

I ett genomförandeperspektiv är det också viktig att strategins koppling till styrande dokument - såsom Länstransportplan och Regionalt Trafikförsörjningsprogram etc - tydligare framkommer.

För Linköpings kommun

Kristina Edlund
Kommunstyrelsens ordförande